

Adviesraad Sociaal Domein Dronten
t.a.v. Bestuur
Postbus 34
8250 AA Dronten

Datum	19 juni 2025
Kenmerk	Zaak 820481
Documentnummer	821100
Contactpersoon	Nanne Martinus. Harry Kleinjan, Johanneke Roseboom, Karel van Erp
Verzenddatum	8 juli 2025
Onderwerp	Reactie college op advies ASD mbt concept uitvoeringsprogramma's

Geachte bestuur,

Hartelijk dank voor uw uitgebreide advies. Dit stellen we zeer op prijs. Uw betrokkenheid in dit advies ligt in de lijn van uw betrokkenheid tijdens het proces van totstandkoming van het strategisch beleidskader. We hebben dan ook meer tijd genomen om onder meer uw adviezen te bestuderen en waar mogelijk aan te passen in de drie uitvoeringsprogramma's.

In uw inleiding geeft u aan dat u het waardeert hoe wij op diverse bijeenkomsten met inwoners, partners en gemeenteraad informatie hebben opgehaald en die hebben meegenomen in de uitvoeringsprogramma's. Dit hebben we gedaan (bijv straatinterviews), doen we nu (gesprekken met inwoners die gebruik hebben gemaakt van zorg en blijven we in de toekomst doen. Een beweging naar de samenleving op gang brengen doen we niet zelf maar met de samenleving.

In uw brief staan veel waardevolle suggesties, vragen en opmerkingen. We hebben uw zorgen en adviezen gecategoriseerd en zullen deze per thema in deze reactie bespreken.

1. Formulering van maatschappelijke resultaten en indicatoren

Zorgen en adviezen van de ASD

Het maatschappelijk resultaat is niet altijd als resultaat omschreven, wat een risico vormt, zeker als hierop gestuurd moet worden. De doelen en indicatoren zullen pas stapsgewijs worden ingevuld met 2025 als nulmeting.

De uitvoeringsprogramma's geven geen inzicht in hoe de gemeente de benoemde resultaten wil realiseren en monitoren. Het is onduidelijk op basis van welke activiteiten de begroting zal worden opgesteld. De financiële gevolgen van beleidskeuzes zijn niet altijd duidelijk.

De focus op het verminderen van het gebruik van het vangnet en aanpassing van dure voorzieningen wekt de indruk dat dit meer financieel is ingegeven dan vanuit een maatschappelijk resultaat.

Hoe hebben we dit verwerkt in de Uitvoeringsprogramma's (UVP's)

De beweging naar de samenleving is geen beweging die is ingezet vanuit de financiën, maar door een veranderende samenleving. Wij zien dat de samenleving onder meer door vergrijzing, arbeidsmarkt complexer wordt hierdoor is het alleen met hulp vanuit de samenleving zelf het mogelijk is om de vier maatschappelijke effecten na te streven.

In het eerste half jaar van 2025 hebben wij op basis van nulmetingen een aantal indicatoren kunnen aanvullen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het percentage mantelzorgers dat overbelasting ervaart. Voor een aantal indicatoren moeten we nog een nulmeting uitvoeren. Tegelijk merken we dat er op een aantal punten onvoldoende betrouwbare data beschikbaar is om op alle gewenste indicatoren te kunnen sturen. Dit is een risico om de werkwijze van het sociaal domein, waarbij we effectgericht willen sturen, op een goede manier inhoud te kunnen geven en vraagt om een organisatie brede extra interventie op de inzet van monitoring.

In het overgangsjaar 2025 wordt elke activiteit per uitvoeringsprogramma voorzien van de kosten. Het resultaat van deze inventarisatie is inzicht in de verdeling van financiën per doel van de uitvoeringsprogramma's en de verdeling over de verschillende type voorzieningen. Ook brengen we de financiële inzet op de veranderopgaven (bijvoorbeeld lokale teams) in beeld. Het resultaat is inzicht in de allocatie van budgetten en de aanknopingspunten voor verandering. Deze manier van de financiën inzichtelijk maken geeft ook informatie indien extra geld wordt geïnvesteerd om een bepaald doel te kunnen bereiken. Het laat zien hoe de extra investering heeft bijgedragen aan het bereiken van de afgesproken doelen.

2. Onderbouwing van doelen en cijfermatig inzicht

Zorgen en adviezen van de ASD

Een belangrijke zorg is het ontbreken of beperkte aanwezigheid van veel cijfermatige informatie en trends in de uitvoeringsprogramma's. Dit maakt het onduidelijk of de beoogde resultaten ambitieus zijn en geeft weinig zicht op wat in het verleden heeft gewerkt.

Er is onvoldoende inzicht in de maatschappelijke uitdagingen waarvoor de gemeente staat. Ook zijn er geen interne cijfers over bijvoorbeeld de gemiddelde wachttijd tussen aanmelding en afgifte van een beschikking en het aantal uitgevoerde 'verklarende analyses'.

De ASD constateert dat de PDCA (plan, do, check, act) cirkel geen standaard onderdeel is van de gemeentelijke beleidscyclus, wat zorgen baart. Volgens de gemeente bleek uit eerdere evaluaties dat het volgen en sturen op doelen onvoldoende van de grond kwam.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

In het document randvoorwaarden uitvoeringsprogramma's beschrijven wij monitoring als een belangrijke behoefte om te kunnen sturen op de uitvoeringsprogramma's. In de perspectiefnota is een aanvraag gedaan om extra middelen in te zetten in de komende drie jaren om de monitoring professioneel in te richten.

3. Betrokkenheid van inwoners en ervaringsdeskundigen

Zorgen en adviezen van de ASD

Veel inwoners hebben ervaringskennis binnen het sociale domein. Dat kan vanuit de eigen achtergrond of omdat ze nauw betrokken zijn bij iemand die binnen het sociale domein gebruikmaakt van hulp, bijvoorbeeld als mantelzorger. Maar ook veel inwoners behouden de professionaliteit of de know how die zij in hun (werkzame) leven hebben opgedaan. Die expertise kan, eventueel aangevuld met training, coaching en intervisie vanuit professionals van groot nut zijn. Het loont te bekijken hoe dit het beste kan worden ingezet. Hierbij kan ook worden gedacht aan sleutelfiguren en bruggenbouwers.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

Verskillende ervaringsdeskundigen hebben/nemen deel aan werkateliers, ook voeren gesprekken met het Jongerenpanel en hebben we straatinterviews in de dorpen afgenomen. Deze input is gebruikt bij het opstellen van de uitvoeringsprogramma's en zal de komende jaren benut worden om de programma's te monitoren.

Naast de inzet van een ervaringsdeskundige in dienst bij de gemeente kan de gemeente ook een beroep doen regionaal beschikbare ervaringsdeskundigen, met name bij jeugdigen boven de 12 jaar tot jong volwassenheid.

Vanuit de teams beleid en uitvoering spreken medewerkers met gebruikers van de verschillende wetten over hun ervaringen en wensen voor verbetering. De input uit deze gesprekken wordt gebruikt bij de vormgeving van de lokale teams. Ook worden er tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd.

Daarnaast wordt in het kader van het inclusie-doel gestreefd naar een organisatie brede gedragsverandering waarbij toegankelijkheid, inclusie én ervaringskennis meer wordt benut dan in de huidige situatie.

4. Beweging naar de samenleving en de impact op inwoners/mantelzorgers en de vertaling naar de uitvoering en betrokkenheid van partners

Zorgen en adviezen van de ASD

De sterke inzet op preventie en het betrekken van de samenleving, met de ambitie kosten te verlagen en professionele inzet te verminderen. Het neerleggen van meer taken bij de samenleving roept vragen op over hoe maakbaar de samenleving is en hoe dit gerealiseerd wordt. Er is geen duidelijke indicatie waar het kantelpunt ligt tussen lichte en zware ondersteuning, en wie verantwoordelijk is voor deze inschatting, wat kan leiden tot onevenredige druk op zware zorg.

De ASD benoemt expliciet de risico's van het neerleggen van meer taken bij de samenleving en kwetsbare mensen langer zelfstandig laten wonen, zoals dakloosheid, schulden, overlast, eenzaamheid, overbelasting van mantelzorgers, en de verschuiving van problemen naar andere terreinen. Een vangnet is nodig.

Het is een risico dat bedrijven/maatschappelijke partners gevraagd worden bij te dragen aan niet scherp gedefinieerde maatschappelijke resultaten, zeker bij meerjarige opdrachten. Het is onduidelijk hoe en wanneer de inbreng van de samenleving wordt meegenomen in de uitvoering.

De gewenste samenwerking met partners wordt als niet vrijblijvend beschreven, maar er is onduidelijkheid over wat 'langlopend' betekent voor subsidies. Er kan een spanningsveld ontstaan in de aanbesteding tussen concrete opdrachten en het adaptieve proces, wat een kwaliteitsrisico met zich meebrengt.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

Organiseren vanuit de samenleving is het uitgangspunt waarbij de inzet is om inwoners zoveel mogelijk met eigen oplossingen en lichte ondersteuning te helpen. Overkoepelend aan verschillende vormen van opdrachtgeverschap voert de gemeente daarom regie op samenhang in het sociaal domein. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat activiteiten uit het vangnet (specialistische hulp) niet aansluiten op inspanningen vanuit meedoen (lokale teams en lichte ondersteuning) of op de samenleving (het alledaagse leven). Instrumenten die de gemeente hiervoor heeft zijn verschillende vormen van contractering en bekostiging, afspraken in contractmanagement, vormen van samenwerking tussen de verschillende onderdelen van het sociaal domein, met arrangementen die inzet vanuit samenleving,

meedoen en/of vangnet combineren en het volgen van afspraken over doelbereik. Elk van de drie pijlers van het sociaal domein (samenleving, meedoen en vangnet), vraagt om een specifieke vorm van opdrachtgeverschap. We zetten in op meer samenhang en effectiviteit in de uitvoering om resultaten te leveren en de voortgang te kunnen monitoren en te bespreken. We gaan hiervoor een nieuwe manier van subsidiëren en samenwerken introduceren. In gesprek met inwoners en partners formuleren we vanuit de al gestelde doelen het te bereiken resultaat. Gezamenlijk komen partijen met een voorstel hoe dit resultaat te bereiken.

De gemeente is verantwoordelijk voor het stellen van effecten, doelen, budgettering en monitoring. We sluiten uitvoeringsovereenkomsten af waarin doelen, verantwoordelijkheden, resultaten, activiteiten en evaluatiecriteria zijn vastgelegd met de bijbehorende budget(ten).

- Voor het welzijnswerk gaan we werken met een subsidietender waarin de opdracht voor meerdere jaren wordt vastgelegd. De gemeente wil werken met een beperkt aantal partners en een duurzame, op samenwerking gerichte relatie opbouwen. We brengen in beeld of we gaan werken met bijvoorbeeld een hoofdaannemer of een consortium.
- Voor de lokale teams onderzoeken we de juiste vorm van contractering. Dit is mede afhankelijk van de vraag of de lokale teams (gedeeltelijk) onderdeel van de gemeente of een zelfstandige organisatie zullen worden.

5. Lokale Teams

Zorgen en adviezen van de ASD

Verschillende aspecten rondom de lokale teams zijn niet duidelijk uit de stukken, zoals hun samenstelling, doel, opdracht, werkgebied, bereikbaarheid, herkenbaarheid en koppeling met gemeentelijke systemen. Het is onduidelijk welk probleem zij oplossen en hoe. De ASD adviseert lokale teams te zien als middel, niet als doel, en hun opdracht af te stemmen op maatschappelijke resultaten.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

Voor de lokale teams is een projectopdracht vastgesteld op basis waarvan een ontwerp gemaakt wordt. In dit ontwerp komen doel, opdracht, werkgebied, verbinding met andere vormen van ondersteuning, bedrijfsvoering en bemensing aan bod. Het ontwerp wordt in de tweede helft van 2025 uitgewerkt.

We zien de lokale teams als een belangrijk middel om de beweging naar de samenleving verder vorm te geven.

6. Organisatorische impact en interne processen

Zorgen en adviezen van de ASD

De organisatorische kant van de omslag naar het nieuwe beleid wordt onvoldoende uitgewerkt, terwijl dit een kritische succesfactor is. Het is onduidelijk of er een intern verbeterprogramma wordt opgezet.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

In de randvoorwaarden bij de uitvoeringsprogramma's besteden we aandacht aan het thema adaptief werken en leren. Hierin staan acties voor de bestuurlijke en ambtelijke organisatie, maatschappelijke partners en inwoners. Voor de ambtelijke organisatie is recent een leerweek georganiseerd.

7. Wat er ontbreekt of meer uitwerking behoeft

Zorgen en adviezen van de ASD

Een reeks specifieke onderwerpen ontbreekt in de stukken, zoals Onafhankelijke Cliëntondersteuning (OCO), mobiliteit gekoppeld aan eenzaamheid, Leergeldstichting, connectie met het Nationaal Preventieakkoord, Dagbesteding (anders dan Participatiewet), en ontmoetingsmogelijkheden in relatie tot eenzaamheid.

Andere onderwerpen behoeven meer uitgebreide informatie in toekomstig beleid, zoals valpreventie (eenvoudige uitleg voor inwoners mist), de Lokale Inclusieagenda (trage uitwerking), respijtzorg, gezondheidsmakelaar (info voor inwoners mist), mantelzorgondersteuning, evaluatie van vorig beleid (lerende organisatie), wachtlijsten algemeen (doorstroom/efficiëntie), vroegsignalering complexe echtscheidingen, 'waakvlamcontact', oplossingen voor dakloosheid, verslavingszorg (brede zin), aandacht voor psychische lastigheid, en benutting van ervaringsdeskundigheid.

Preventie, hoewel belangrijk gevonden, is nauwelijks uitgewerkt.

Een duidelijke sociale kaart ontbreekt, zowel voor professionals als inwoners.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

Op basis van bovengenoemde onderwerpen hebben we de UVP's nog eens kritisch bekeken dat heeft geleid tot een aantal aanpassingen waarvan we er hieronder enkele benoemen:

In het uitvoeringsprogramma Gezond Samenleven is extra nadruk gelegd op samenhang met de fysieke leefomgeving als het gaat om een gezonde leefomgeving. Onderwerpen als, speelplekken in de wijk en gewasbescherming vallen weliswaar buiten de scope van het sociaal domein maar er wordt wel vanuit de expertise van het sociaal domein input geleverd op beleidsvorming rondom dergelijke onderwerpen.

In de vraagformulering over doel 4 Kansengelijkheid (Kinderen en jongeren groeien zoveel mogelijk thuis op) lijkt de indruk te ontstaan dat het terugbrengen van het aantal uithuisplaatsingen een bezuinigingsoperatie is. In het uitvoeringsprogramma wordt echter benoemd dat deze beweging vooral is ingegeven door de wens om betere uitkomsten voor kinderen en jongeren te realiseren, omdat we zien dat deze geen/weinig positief effect hebben.

ASD adviseert ons om samen te werken met de Stichting Leergeld. Stichting Leergeld biedt activiteiten rondom onderwijs, sport, cultuur en welzijn. Deze activiteiten of vergoedingen worden al door andere organisaties in Dronten uitgevoerd of vallen onder de toegankelijkheidsbijdrage.

Het nationaal preventie akkoord is op basis van de feedback van het ASD toegevoegd aan het UVP GS

8. Duidelijkheid over de rol van de ASD bij het monitoren van de uitvoeringsprogramma's

Zorgen en adviezen van de ASD

De ASD wil graag inzicht hebben in hoe de gemeente de beleids-/jaarcyclus inricht en welke momenten dan aanleiding vormen om advies van de ASD te vragen.

Hoe hebben we dit verwerkt in de UVP's

We stellen voor dat we twee keer per jaar een sessie met de ASD plannen om de voortgang en de eventuele nieuwe (beleidsmatige) keuzes te bespreken. Daarnaast blijven we de ASD om advies vragen als er tussendoor wettelijke bepalingen, verordeningen of beleidswijzigingen van ons gevraagd worden. Daarnaast kan in de reguliere overleggen altijd toelichting gegeven worden op uitvoeringen of beleidszaken die door ASD of gemeente worden ingebracht.

Heeft u vragen?

Neem dan contact op met een medewerker van team Team Samenleving. Te bereiken via telefoonnummer 14 0321.

Met vriendelijke groet,

namens het college van Dronten

R. Hammenga MA
Secretaris

drs. J.P. Gebben
Burgemeester

